

**HIER WOONDE
ROSALIA STERK
GEB. 1917
GE INTERNEERD 8-8-1944
WESTERBORK
GEDEPORTEERD 3-9-1944
AUSCHWITZ
VERMOORD 8-2-1945
BERGEN-BELSEN**

Na de geboortes van mijn eigen kinderen, werd ik in 1995 nieuwsgierig naar de geschiedenis van mijn familie aan moederskant. Dit leidde voor mijn broer en mijzelf tot een grote zoektocht.

Mijn voornamen zijn Rose Marguérite. Ik bleek vernoemd te zijn naar Rosalia, een halfzus van mijn moeder, en naar een nicht van mijn moeder, die beiden in respectievelijk Bergen-Belsen en Auschwitz zijn vermoord. Verder bleek er nog een personeelsdossier van Rosalia te bestaan bij de Sociale Verzekeringsbank, de toenmalige Raad van Arbeid. Ik mocht een deel van dat dossier mee naar huis nemen, inclusief een foto en haar handgeschreven ontslagbrief.

Waar wij nu staan, voor de woning van Lekstraat 144 twee hoog, woonde vanaf maart 1935 het gezin van vader Abraham Sterk; die hebben mijn broer en ik echter nooit gekend. Van het gezin maakten verder deel uit zijn tweede echtgenote Margaretha Sterk-Stenacker (onze oma), de dochter uit zijn eerste huwelijk Rosalia Hendrika (Roos), en de twee dochters uit zijn tweede huwelijk, Albertina Stenacker (onze moeder Tiny) en Margaretha Sterk (onze tante Greet). In mijn jeugd loogeerde ik regelmatig bij mijn oma op dit adres.

Abraham trouwde op 8 februari 1917 met de toen 20-jarige joodse Hendrika de Metz, die toen 3   4 maanden zwanger was, en was geboren in Antwerpen. Abraham en Hendrika kregen samen twee kinderen, Rosalia Hendrika Sterk en Benjamin Eliazar Sterk. Al in 1919 keerde Hendrika met haar zoontje Benjamin terug naar Antwerpen. Rosalia bleef in Nederland en woonde op verschillende adressen. Op 18 november 1921 werd het huwelijk formeel ontbonden.

Abraham trouwde voor de tweede maal in juni 1922 met de niet-joodse Maria Margaretha Stenacker (onze oma). Zij kregen twee dochters, onze moeder Tiny, geboren voor het huwelijk, en onze tante Greet. Het gezin woonde in Amsterdam, kort in Gorinchem en Dordrecht en vanaf 1935 (Roos is dan 18 jaar oud), weer in Amsterdam, hier op adres Lekstraat 144 twee hoog. Roos groeide dus op in het tweede gezin van haar vader.

Roos had vanaf 1 oktober 1937 tot 25 juli 1944 een administratieve functie bij de Raad van Arbeid in Amsterdam (de huidige Sociale Verzekeringsbank), toen gevestigd op Droogbak. Uit haar personeelsdossier bleek dat zij een arbeidscontract had en kostwinner was. Dit laatste doet vermoeden dat vader Abraham op dat moment geen werk had.

Hoe Roos zo lang bij de Raad van Arbeid heeft kunnen werken, is opmerkelijk. De Duitsers deden regelmatig huiszoeken, op jacht naar joden. Zo ook een keer bij haar stiefmoeder in de Lekstraat, onze oma. Oma liet ze eerst de kamer zien waar Roos zich verborgen had in een kast, voor zij de rest van het huis aan de Duitsers toonde. Gelukkig pakte dit goed uit.

Op een gegeven moment is Roos verraden. Hoe dat is gebeurd, is onduidelijk. Zij moest ontslag nemen en schrijft op 25 juli 1944 *“Heer chef, ondergetekende wenscht gaarne met ingang van heden ontslag. R.H. Sterk”*. Op 8 augustus 1944 is Roos naar Westerbork gedeporteerd. Zij kwam terecht in strafbarak 67. Vermoedelijk heeft zij in de batterijenfabriek van het kamp gewerkt. Op 3 september 1944 vertrok de laatste trein vanuit Westerbork naar het vernietigingskamp Auschwitz Birkenau, met aan boord o.a. Roos en Anne Frank en haar familie.

Tussen 28 oktober en 1 november 1944 werd Roos verplaatst naar Bergen-Belsen, dat op 15 april 1945 werd bevrijd door de Britse troepen, die er een verschrikkelijke situatie aantroffen. In het overbevolkte kamp verbleven 60.000 uitgehongerde en verzwakte Joden en krijgsgevangenen, velen meer dood dan levend. Op verschillende plaatsen lagen stapels doden en na de bevrijding van het kamp stierven er nog meer dan 13.000 gevangenen.

Getuigen hebben verklaard dat Roos in januari 1945 ziek was. Getuige mevrouw Van Amerongen-Frankfoorder, heeft verklaard dat Roos op ongeveer 7 februari 1945 op 28-jarige leeftijd is vermoord. Hoe dit gebeurd is, is onduidelijk. Waarschijnlijk is dat Roos is bezweken als gevolg van onthouding door de nazi’s van voedsel, water, kleding en gezondheidszorg, zodat zij overleed door kou, honger, dorst, tyfus en/of tuberculose.